

Josef Fiala

Akademický malíř, figuralista a krajinář Josef Fiala se narodil 31. 7. 1882 v pražských Košířích. Po obou rodičích pocházejících z venkova zdědil lásku k přírodě a životu na venkově. Od mala nadšený kreslil nenašel u svých rodičů příliš pochopení pro malířskou zálibu. Po nahlédnutí do životopisu vlastnoručně sepsaném samotným malířem v roce 1911 se dozvídáme, že jeho cesta k malířství nebyla v žádném případě jednoduchá.

Na c. k. Akademii v Praze studoval u profesora Vojtěcha Hynaise. Malířské základy z Hynaisovy školy, nepopíratelný talent a zdravý rodový vztah k venkovskému prostředí brzy formovaly Fialův umělecký intelekt, odrážející se v jeho rozsáhlé celoživotní tvorbě. A právě ony studijní cesty po Evropě vzbudily v Josefu Fialovi mocnou touhu po českém venkovu a vesnici. Nejprve ho tato touha zavedla na Chodsko a Jižní Čechy, ale většina jeho stěžejních děl vznikla na Vysočině.

Podle paměti Eugena, syna Josefa Fialy, se do Svratky u Hlinska vydali malíři ze spolku Jednota výtvarných umělců ze zvědavosti, kde Antonín Slavíček namaloval známý obraz „Kopec v Kameničkách“. Malebnost a krása Vysočiny, jejich obyvatel a okolní dramatické přírody si Josefa Fialu zcela podmanila. Jeho tvorbu nejvíce inspirovala krajina na Milovech, kde nedaleko Svratky namaloval většinu svých děl. Také mnohdy čerpal ze vzpomínek na Milovy a pracoval ve svém pražském ateliéru v Nuslích. V té době vznikla díla, v nichž splývá krajina s malbou figurálií, jako „Útěk pasačky v bouři“, „V lukách“, „Děti na mezi“, nebo „Dělnická Madona“, která byla inspirována klasickými křesťanskými malbami Panny Marie s Ježíškem. Podobný motiv také namaloval Vojtěch Hynais v roce 1875. I když pojetí Josefa Fialy je méně církevní, vliv učitele na žáka je zřejmý.

Na plátnech Josefa Fialy se téměř vždy objevují lidé při své každodenní práci na poli či v lese. Děti je na jeho obrazech nejvíc při sběru borůvek, při hře na louce, nebo u ohníčku. Maloval je takové, jaké skutečně byly, radostné a s dychtivostí ve tváři, ale i se smutkem v dětských očích. Podle vzpomínek synů mistra Fialy, tvořil tato díla na kopcovité louce nedaleko Svratky, které se díky tomu v té době říkalo Fialovna. Pražský krajinář dokonce platil svým dětským modelům za hodinu stejnou mzdu, jakou dostávali jejich rodiče za úmornou práci na poli.

Na Milovech tvořil Josef Fiala i po druhé světové válce a nástupu komunistů k moci, ale jeho niterný nesouhlas s dobou a jejími změnami a potřeba se přizpůsobit ho donutili tvořit díla, která již nenesou tolik malebnosti a pochopení. Akademický malíř Josef Fiala zemřel v roce 1963. Jeho ostatky jsou uloženy v kolumbáriu Mikulášského chrámu na Staroměstském náměstí, kde v době své presenční vojenské služby spolu s ostatními malíři restauroval nástěnné fresky v kopuli. Propojení jeho pozemského i posmrtného života v jedno chrámové místo je tečkou za jedním umělecky i lidsky zajímavým bytím.